

3. ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (ονοματικές)

ΕΞΑΡΤΩΝΤΑΙ: από ρήματα που δηλώνουν ερώτηση, άγνοια, απορία, αμηχανία, αμφιβολία, σκέψη, προσπάθεια, φροντίδα, εξέταση, προσδοκία, προετοιμασία, καθώς επίσης και από ρήματα λεκτικά και γνωστικά.

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ: α) με τους υποθετικούς συνδέσμους *εί* , *έάν*, *ἄν*, *ἤν* (άρνηση: *μή*), οπότε δηλώνουν **ολική άγνοια**.

β) με τις ερωτηματικές αντωνυμίες (*τίς*, *πότερος*, *πόσος*, *ποῖος*, *πηλίκος*, *ποδαπός*, *πόστος*, *ποσταῖος*), τα ερωτηματικά επιρρήματα (*ποῦ*, *ποῖ*, *πόθεν*, *πότε*, *πηνίκα*, *πῶς*, *πῆ*, *πόσον*), τις αναφορικές αντωνυμίες και τα αναφορικά επιρρήματα, οπότε δηλώνουν **μερική άγνοια**.

γ) όταν είναι **διμελείς**, εισάγονται με τα: *εί -ἤ*, *πότερον (-α)- ἤ*, *εἴ τε- εἴ τε* και δηλώνουν **ολική άγνοια**.

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ και με τις εγκλίσεις των προτάσεων κρίσεως και με τις εγκλίσεις των προτάσεων επιθυμίας. Η απλή οριστική και η υποτακτική, όταν το ρήμα εξάρτησης είναι ιστορικού χρόνου, τρέπεται συνήθως σε ευκτική του πλάγιου λόγου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: 1) Από τα ρήματα *ἄπορῶ*, *οὐκ οἶδα*, *οὐκ ἔχω* (= βρίσκομαι σε αμηχανία), εξαρτάται συνήθως πλάγια ερωτηματική πρόταση επιθυμίας, που εκφέρεται: α) με απορηματική υποτακτική, από αρκτικό χρόνο εξάρτησης, π.χ. *Ἄπορῶ ποῖ τράπωμαι*. β) με ευκτική του πλάγιου λόγου, από ιστορικό χρόνο εξάρτησης, π.χ. *Ἦπόρουν ποῖ τραποίμην*. γ) με τα *χρή* ή *δεῖ* + απαρέμφατο, π.χ. *Ἄπορῶ τί χρή ποιεῖν*.

2) Μπορεί, σπάνια, να υπάρχει εναλλαγή μιας πλάγιας ερωτηματικής με μία ειδική πρόταση, μολονότι συνδέονται με το σύνδεσμο *καί*, λόγω του κοινού συντακτικού τους ρόλου. Αυτό συμβαίνει γιατί ο ειδικός σύνδεσμος *ὅτι* δεν εισάγει ΠΟΤΕ πλάγια ερωτηματική πρόταση, π.χ. *Γιγνώσκω πῶς πολέμοῦσι καί ὅτι νικήσουσι*.

3) Σπάνια μία πλάγια ερωτηματική μπορεί να φαίνεται σαν κύρια, επειδή έχει παραλειφθεί-ως ευκόλως εννοούμενο- το *ὄρα* (*ὄρα* ή *σκόπει* (*σκοπεῖτε*). Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση έντονης προτροπής ή προσταγής, π.χ. [*ὄρα* = προσέξτε] *Ὅπως οὔν ἔσεσθε ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε*.

ΧΡΗΣΙΜΕΥΟΥΝ: Ως υποκείμενο, αντικείμενο ή επεξήγηση (αφού είναι ονοματικές προτάσεις).

ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΡΟΠΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

ΕΞΑΡΤΩΝΤΑΙ: από ρήματα που δηλώνουν σκέψη, φροντίδα, εξέταση, προσπάθεια, ενέργεια, σπουδή.

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ: με αναφορικά-τροπικά επιρρήματα ή φράσεις αναφορικές που δηλώνουν τρόπο.

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ: α) με οριστική μέλλοντα, π.χ. *Σκοποῦμαι ὅτω τρόπῳ ποιήσουσι ταῦτα*.

β) με απορηματική υποτακτική, γ) με υποτακτική + *ἄν*, δ) με ευκτική + *ἄν*.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΕΣ ΤΟΥ *εί* : 1) **ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ** (εισάγει δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, μεταφράζεται: *εάν*), 2) **ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ** (μετά από ρήματα/εκφράσεις ψυχικού πάθους, εισάγει δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση υποκειμενικής αιτιολογίας, μεταφράζεται: *επειδή τάχα*), 3) **ΑΠΟΡΗΜΑΤΙΚΟΣ/ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟΣ** (μετά από ρήματα ερώτησης, άγνοιας κ.τ.λ., εισάγει δευτερεύουσα

πλάγια ερωτηματική πρόταση, μεταφράζεται: εάν), 4) ΕΥΧΕΤΙΚΟ ΜΟΡΙΟ: εἰ γάρ, εἴ (θε) + ευχετική οριστική ή ευχετική ευκτική, εισάγει κύρια πρόταση, μεταφράζεται: μακάρι να...)